

УДК 930.1:94(477.62=14)

Віктор Доценко, Микола Виговський, Михайло Жолоб

ГРЕЦЬКА ЕТНІЧНА МЕНШИНА В НОВІТНЬОМУ ІСТОРІОГРАФІЧНОМУ ДИСКУРСІ

DOI: 10.58407/litopis.240114

© В. Доценко, М. Виговський, М. Жолоб, 2024. СС BY 4.0

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1131-1675>, <https://orcid.org/0000-0002-2874-5528>,
<https://orcid.org/0000-0003-0745-8412>

***Мета** дослідження: подати огляд сучасної історіографії, присвяченої різним аспектам побутування грецької етнічної меншини в Україні; розкрити особливості періодизації історії грецької етнічної меншини, визначити характерні особливості новітньої історіографії та окреслити процес її формування; подати огляд сучасних елліністичних досліджень українських науковців; надати характеристику найбільш суттєвих та змістовних елліністичних досліджень, які побачили світ протягом останніх років. **Наукова новизна:** розкрито особливості наукових пошуків українських дослідників, які найбільш предметно та детально висвітлювали різні аспекти історії та діяльності греків на території України в різні часи; охарактеризовано особливості сучасної концепції вивчення грецької етнічної меншини на території України, зазначено про необхідність ретельного вивчення історії меншини для глибокого розуміння багатьох аспектів власної історії, що особливо актуально в наш час, коли Україна зіткнулася з викликами й виборює право на вільне існування, без перекручування історії. У статті розкривається, як сучасні науковці, використовуючи новітні **методи** дослідження, у тому числі міждисциплінарні підходи, максимально точно та всебічно розкривають особливості історії та культури грецької етнічної меншини.*

***Практичне значення** дослідження полягає в тому, що його можна використати в процесі підготовки наукових матеріалів стосовно грецької етнічної меншини та комплексних студій, присвячених дослідженню меншин нашої країни, а також при написанні статей, монографій, дисертацій науковцями, викладачами, приватними дослідниками, аспірантами та студентами.*

***Ключові слова:** грецька етнічна меншина, історіографія, греки Приазов'я, дослідження, елліністика.*

Постановка проблеми. На сьогодні дослідження етнічних меншин, що проживають на території України, переживають етап піднесення. Сучасні фахівці все більше звертаються до цієї теми, розкриваючи в своїх працях різноманітні аспекти життя етноменшин на території нашої країни протягом різних історичних періодів. Елліністичні студії посідають важливе місце в цьому процесі. Грецькі громади, які проживають в Україні, мають неабиякий культурний вплив, що спонукає науковців досліджувати різні аспекти їхніх традицій та історії. Зважаючи на швидке зростання об'єму історіографії, присвяченої грекам України, існує потреба у додатковому дослідженні, що допомогло б систематизувати та виокремити новітні тенденції вивчення грецької етнічної меншини в Україні.

Аналіз досліджень. До питання історіографії грецької етнічної меншини звертались такі науковці як А. Гедьо, О. Капінус, Л. Якубова, М. Араджионі, В. Колесник, К. Балабанов, М. Подгайко та ін.

Метою статті є розгляд новітньої історіографії, присвяченої дослідженню грецької етнічної меншини та систематизація сучасних праць із окресленням новітніх концепцій дослідження греків України.

Виклад основного матеріалу. Дослідження грецької етнічної меншини в незалежній Україні отримали сприятливі умови для свого розвитку. Після здобуття незалежності поступово в українській історіографії відбувалося накопичення фактажу, що з часом стало базою для формування новітніх концепцій дослідження етноменшин. У 1990-х рр. фактографічне опрацювання історії етнічних меншин значно випереджало теоретичну та уза-

гальнуючу працю. Зміни в українському суспільстві привели до зростання інтересу до вивчення історії меншин, зокрема грецької. Глибше розуміння багатьох аспектів її побутування в Україні допомагає зберегти історичну пам'ять. Це особливо важливо в контексті збереження та відтворення спадщини етнічних меншин, які взаємодіяли з українцями, та загалом є частиною спільної історії нашої країни.

Серед різноманітних досліджень, присвячених грецькій етнічній меншині, можна визначити декілька основних напрямків, до яких зверталися науковці. Так, їх можна поділити на загальноісторичні, етнографічні, соціальні, лінгвістичні, а також вузькофахові.

Розвиток та становлення грецької етнічної меншини на території України розглядала Н. Терентьєва, здійснивши спробу узагальнення. Дослідниця ретельно проаналізувала терміни, дотичні до тематики, такі як «діаспора», «громада». У книжці «Греки в Україні» вона описує історію утворення грецьких громад у різних куточках нашої країни, робить огляд історії греків на українських теренах у давні часи та за середньовічної доби. Також подається характеристика процесу утворення грецьких общин протягом XVII ст. на території Західної України, в Ніжині, Києві, Одесі, у Приазов'ї. Н. Терентьєва багато років займалася вивченням українсько-грецьких відносин, її авторству належить чимало наукових праць, присвячених цій проблематиці. У 2007 р. вона стала ініціатором створення Центру українсько-грецьких відносин відділу історії України XIX – початку XX ст. Інституту історії України НАНУ. Дослідниця багато років очолювала цей підрозділ, навколо нього гуртувалися науковці, які спеціалізувались на елліністичних студіях. Під її керівництвом співробітники відділу підготували та видали понад 300 праць, у тому числі 23 монографії¹.

У сучасному глобалізованому світі, де взаємодія між різними культурами й національностями набуває значних масштабів, дослідження етнічних меншин стає важливим і актуальним завданням для науковців та громадянського суспільства. Протягом 2000-х рр. стрімко зростав інтерес до вивчення грецької етнічної меншини в Україні. Зміна теоретико-методологічної парадигми в історичній науці обумовила трансформацію етнонаціонального та етнодержавного розвитку нашої країни. З'явилися нові підходи до вивчення етнomenшин та різних аспектів їхньої діяльності. Пожвавилось дослідження культурологічних, політичних і правових аспектів діяльності грецької меншини в Україні. Зростання уваги до етнічної різноманітності сприяло розвитку міжнаціонального діалогу.

Вагомий внесок у вивчення етнічних меншин України, зокрема грецької, зробила Л. Якубова, завідувач відділу Історії України 20–30 рр. XX ст. НАНУ. Вона є автором значної кількості наукових праць, присвячених етнічним меншинам. У монографії «Маріупольські греки (етнічна історія) 1778 р. – поч. 30-х рр. XX ст.»² вчена детально розкриває історію постанов та існування грецької громади Приазов'я протягом віків. Зокрема вказує, що Маріупольський округ завжди мав ключове значення в контексті підтримання національної свідомості й самобутності греків, які проживали на території України. В іншій монографії, яка присвячена повсякденному побуту етнічних меншин на території України, дослідниця розкриває багато соціальних аспектів їхнього існування в складний період 1920–1930-х рр., та характеризує особливості руйнації традиційного світогляду меншини під тиском радянської влади³.

Дослідження грецької етнічної меншини стало важливою темою, до якої впродовж останніх років звертався викладацький склад Маріупольського державного університету та Донецького національного університету імені Василя Стуса. Серед науковців варто виокремити студії А. Гедьо, С. Арабаджи, В. Волониць, С. Новікової. Так, А. Гедьо була однією з перших, хто запровадив комплексний і систематизований джерелознавчий аналіз у процесі вивчення історії грецьких громад України. Її авторству належить монографія «Джерела з історії греків Північного Приазов'я (кінець XVIII – поч. XX ст.)», в якій ретельно студіюються матеріали основних архівних зібрань та публікації джерел з історії грецьких громад, що проживають на території Північного Приазов'я; а також низка наукових праць, присвячених грекам України. Вона продовжує розширювати наукові пошуки, зокрема її найновіші дослідження присвячені грекам Північного Надазов'я в матеріа-

¹ Кись З. Внесок Наталії Олексіївни Терентьєвої у дослідження історії грецької спільноти України у 1991–2009 рр. Науково-освітня еліта та формування інтелектуального потенціалу української нації: Мат. наук. конф., присвяч. 95-й річниці з дня народж. д-ра іст. наук, проф. В. Білоцерківського (29 берез.). Харків: ХНПУ ім. Г. Сковороди, 2023. С. 77–84.

² Якубова Л. Маріупольські греки (етнічна історія) 1778 р, поч. 30-х рр. XX ст. Київ: Ін-т історії України НАН України, 1999. 331 с.

³ Якубова Л. Повсякденне життя етнічних меншин радянської України у міжвоєнну добу. Київ: Інститут історії України, 2011. 339 с.

лах демографічної статистики⁴, фондам Ніжинського грецького магістрату⁵, а також грекам Одеси⁶.

Етнонаціональний аспект грецької меншини вивчала І. Пономарьова. Вона є автором дисертації «Греки Приазов'я: етнонаціональні процеси в аспекті трансформації традиційної культури», де висвітлено історико-етнографічний компонент традиційної культури греків Приазов'я. Дослідження охоплює значний часовий проміжок, починаючи з кінця XVIII ст. і до 2007 р. У роботі здійснено ретельний аналіз діалектів, обрядовості, музичної культури, а також мов греків Приазов'я. І. Пономарьовій також належить низка праць, у яких йдеться про культуру та звичаї приазовських греків, схарактеризовано сучасний стан історичної свідомості цієї меншини⁷.

Спробу систематизувати історіографію греків України здійснила О. Капінус. У її дисертації «Грецькі громади України кінця XVII – поч. XXI ст.: історіографія проблеми» схарактеризовано різноманітні підходи до вивчення історіографії греків України. Автор розкриває суть деструктивного ідеологічного впливу радянської системи на дослідження 20–30-х рр. XX ст. та аналізує основні тематичні та методологічні пріоритети сучасних українських істориків-елліністів стосовно досліджуваної проблематики⁸.

Значну увагу вивченню етнічних меншини приділяють науковці Інституту історії України НАН України. Так, В. Піскіжовій належать праці, присвячені мовній спадщині Надазовських греків, імміграції на українські терени, благодійній діяльності тощо.⁹ Є. Чернухін є автором низки досліджень, пов'язаних з елліністикою. У розвідці «Грецьке ніжинське братство: історіографія та джерела» схарактеризовано основні джерела, в яких висвітлювали історію заснування та діяльності Ніжинських греків. Найновіші його дослідження пов'язані з грецькими документами в Державному архіві Чернігівської області, багатомовністю грецьких громад, культурою Маріуполя, новогрецькою літературою та багатьма іншими питаннями сучасної української елліністики¹⁰.

Вивчення грецької етнічної меншини в різні історичні періоди вимагає ретельного аналізу сукупності чинників, які впливали на неї. Суспільство протягом років перебувало в різних соціальних умовах, опинялося під тиском тоталітарної влади або мало сприятливі можливості для розвитку. При цьому змінювалися не лише матеріальні чинники, але й ментальність та світогляд меншини. Для дослідження історії грецької меншини в Україні важливою видається концепція А. Тойнбі про неможливість вивчення окремої національної історії без співставлення з іншими державами¹¹. Оскільки радянська гуманітаристика зазнавала системного тиску з боку тоталітарної влади, а після здобуття незалежності українська елліністика проходила шлях очищення від застарілих установок, то саме сучасна історіографія характеризується найбільш змістовним підходом до опрацювання теми грецької етнічної меншини. Вчені в своїх пошуках спираються на принципи історизму, об'єктивності та соціального підходу з використанням загальнонаукових і спеціально-історичних методів.

З огляду на сучасні виклики, в дослідженні грецької національної меншини науковці почали звертатися до актуальної проблематики. Після початку російсько-української війни на сході України в 2014 р., світ побачили публікації, в яких характеризувалися особливості висвітлення ситуації донецькими мас-медіа грецьких національних меншини (В. Бенчук)¹², специфіка подачі конфлікту в закордонних та українських медіа (А. Моргун¹³, І. Краснодемська¹⁴). У них йшлося про реакцію суспільства на події в контексті між-

⁴ Гедьо А. Джерела з історії греків Північного Приазов'я (кінець XVIII – поч. XX ст.). Київ: Ін-т історії України НАН України, 2001. 245 с.

⁵ Гедьо А. Фонд Ніжинського грецького магістрату Державного архіву Чернігівської області як джерело з історії Ніжинської грецької громади. *Архіви України*. 2022. Вип. 4 (333). С. 122–137.

⁶ Гедьо А. Греки Одеси (кінець XVIII – поч. XX ст.): історіографічний вимір. *Схід*. 2020. № 6 (170). С. 42–48.

⁷ Пономарьова І. Греки Приазов'я: етнонаціональні процеси в аспекті трансформації традиційної культури. Київ: Нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2007. 424 с.

⁸ Капінус О. Грецькі громади України кінця XVII – поч. XXI ст.: історіографія проблеми. Донецьк, 2008. 224 с.

⁹ Піскіжова В. До проблеми збереження й популяризації культурної (мовної) спадщини надазовських греків у незалежній Україні. *Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки*. 2022. Вип. 31. С. 153–167.

¹⁰ Чернухін Є. Документи грецькою мовою в Державному архіві Чернігівської області: походження, датування, палеографічні й мовні ознаки, контент. *Рукописна та книжкова спадщина України*. 2023. Вип. 30. С. 5–26.

¹¹ Журба М. Етнонаціональні та міжнаціональні аспекти діяльності громадських об'єднань українського села (20–30 рр. XX ст.). Київ: Науковий світ, 2002. 498 с.

¹² Бенчук В. Суспільно-політичні події в Україні у дискурсі донецьких мас-медіа грецьких національних меншин (2014–2015 рр.). *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Острого, 2020. Вип. 30. С. 61–65.

¹³ Моргун А. Війна Росії проти України: тенденції конфліктного дискурсу в сучасних українських ЗМІ. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Кураса НАН України*. 2016. Вип. 3–4. С. 352–362.

¹⁴ Краснодемська І. Російсько-українська війна в дискурсі західних мас-медіа (2014–2016 рр.). *Українознавство*. 2017. № 3. С. 57–73.

народних зв'язків грецької етнічної меншини Донецької області. Зараз гуманітарії здебільшого осмислюють ці проблеми комплексно, акцентуючи увагу на провідних тенденціях в етнополітичній сфері, де РФ, застосовуючи зовнішні впливи, намагається використати національний чинник та вплинути на громадсько-політичну діяльність національних меншин для досягнення власної імперської мети.

Останнім часом все більшу популярність набувають вузькоспеціалізовані студії грецької етнічної меншини. Так, лінгвістичні студії мають важливе значення для відтворення повсякденної дійсності. Дослідження мови відкривають для науковця значний інформативний, звичасвий, ментальний пласти. При вивченні греків України такі студії мають особливо важливе значення, адже громаді Приазов'я притаманний білінгвізм. Мовним аспектом займалися О. Гаркавець, В. Піскіжова¹⁵; культурно-просвітницьким – Н. Бацак¹⁶, економічним – В. Волониць¹⁷; релігійним – М. Жолоб¹⁸; побутовим – Д. Трейтяк¹⁹; генеалогічним – В. Томозова²⁰; до питань діяльності Ніжинського грецького братства та Ніжинського суду звертався О. Пилипенко. Крім того грецька етнічна меншина ставала об'єктом зацікавлення таких науковців як В. Івацький, С. Калорєєв, М. Араджионі, О. Рафальський, В. Філінюк, М. Подгайко, В. Орлянський, Т. Іванова, Л. Гуцало, О. Морозов та ін.

Висновки. Отже, сучасна історіографія грецької етнічної меншини в Україні, отримавши сприятливі умови для свого розвитку, швидко доповнюється новими змістовними дослідженнями. Вивчення історії та культури грецької етнічної меншини допомагає поглиблювати міжкультурний діалог в Україні та за її межами. Грецька спадщина виступає важливою складовою для розуміння загальноісторичних процесів, допомагає у збереженні та відтворенні культури цього етносу. Розуміння традицій греків України, їх обрядів та мови є важливим для подальшого розвитку українського культурного поліетнічного ландшафту. Вивчення греків України важливе в контексті загальноєвропейської інтеграції, адже може сприяти поліпшенню взаємодії та культурному обміну з європейськими країнами. В елліністичних дослідженнях, що проводяться у наш час, використовуються методи як мікроісторії, так і макроісторії. Такий підхід дозволяє у повному обсязі розкрити ключові аспекти історії грецької етнічної меншини в Україні. Дослідження доповнюються різноманітними міждисциплінарними методами, що надає змогу максимально точно та всебічно розглянути цю проблематику.

References

- Batsak, N. (1999). *Kulturno-prosvitytelski zaklady ta hromadski orhanizatsii hrekiv Pivnichnoho Pryazovia* [Cultural and educational institutions and public organizations of Greeks of the Northern Azov region]. Kyiv, Ukraine.
- Benchuk, V. (2020). *Suspilno-politychni podii v Ukraini u dyskursi donetskykh mas-media hretskykh natsionalnykh menshyn (2014–2015 rr.)* [Socio-political events in Ukraine in the discourse of Donetsk mass media of Greek national minorities (2014–2015)]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademii» – Scientific notes of the National University «Ostroh Academy»*, 30, P. 61–65. Ostrog, Ukraine.
- Chernukhin, Ye. (2023). *Dokumenty hretskoiu movoiu v Derzhavnomu arkhivi Chernihivskoi oblasti: pokhodzhennia, datuvannia, paleohrafichni y movni oznaky, content* [Documents in Greek in the State archive of the Chernihiv region: origin, dating, paleographic and linguistic features, content]. *Rukopysna ta knyzhkova spadshchyna Ukrainy – Manuscript and book heritage of Ukraine*, 30, P. 5–26.
- Hedo, A. (2001). *Dzherela z istorii hrekiv Pivnichnoho Pryazovia (kinets XVIII – poch. XX st.)* [Sources of the history of Greeks of the Northern Azov region (the late 18th – the early 20th c.)]. Kyiv, Ukraine.
- Hedo, A. (2020). *Hreky Odesy (kinets XVIII – poch. XX st.): istoriohrafichni vymir* [Greeks of Odesa (the late 18th – the early 20th c.): historiographic dimension]. *Skhid – East*, 6 (170), P. 42–48.
- Hedo, A. (2022). *Fond Nizhynskoho hretskoho mahistratu Derzhavnoho arkhivu Chernihivskoi oblasti yak dzherelo z istorii Nizhynskoi hretskoi hromady* [Fund of Nizhyn Greek magistrate of the State archives of the Chernihiv region as a source of the history of Nizhyn Greek community]. *Arkhivy Ukrainy – Archives of Ukraine*, 4, P. 122–137.
- Iakubova, L. (1999). *Mariupolski hreky (etnichna istoriia) 1778 r, poch. 30-kh rr. XX st.* [Mariupol Greeks (ethnic history) 1778, the beginning of the 30s of the 20th c.]. Kyiv, Ukraine.

¹⁵ Піскіжова В. До проблеми збереження й популяризації культурної (мовної) спадщини... С. 153–167.

¹⁶ Бацак Н. Культурно-просвітительські заклади та громадські організації греків Північного Приазов'я. Київ: Інститут історії України, 1999. 173 с.

¹⁷ Волониць В. Торговельно-комерційна діяльність греків-купців в Україні (сер. XVII – XIX ст.). Донецьк, 2007. 230 с.

¹⁸ Жолоб М. Репресії проти віруючих та духовенства національних меншин України: 30-і рр. XX ст. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. Київ: Міленіум, 2013. № 4. С. 264–269.

¹⁹ Трейтяк Д. Грецька етнічна меншина на території України в 20–30-ті рр. XX ст.: історіографія проблеми. *Гілея*. 2018. Вип. 138 (1). С. 54–58.

²⁰ Томазов В., Ясь О. Грецькі сторінки української історії. Популярний виклад. Київ: Либідь, 2013. 224 с.

Iakubova, L. (2006). Etnichni menshyny USRR u 20-i – per. pol. 30-kh rr. XX st.: istoriohrafiiia ta dzherela doslidzhennia [Ethnic minorities of the USSR in the 20s – the first half of the 30s of the 20th c.: historiography and research sources]. Kyiv, Ukraine.

Iakubova, L. (2011). Povsiakdenne zhyttia etnichnykh menshyn radianskoï Ukrainy u mizhvoiennu dobu [Everyday life of ethnic minorities of Soviet Ukraine in the interwar period]. Kyiv, Ukraine.

Kapinus, O. (2008). Hretski hromady Ukrainy kintsia XVII – poch. XXI st.: istoriohrafiiia problem [Greek communities of Ukraine at the end of the 17th – the beginning of the 21st c.: historiography of the problem]. Donetsk, Ukraine.

Kolesnyk, V. (2015). Korenizatsiia natsionalnykh menshyn USRR u 1920–1930-ti rr.: istoriohrafiiia [Indigenization of national minorities of the USSR in the 1920s–1930s: historiography]. Kyiv, Ukraine.

Krasnodemska, I. (2017). Rosiisko-ukrainska viina v dyskursi zakhidnykh mas-media (2014–2016 rr.) [The Russian-Ukrainian war in the discourse of Western mass media (2014–2016)]. *Ukrainoznavstvo – Ukrainian studies*, 3, P. 57–73.

Kys, Z. (2023). Vnesok Natalii Oleksiivny Terentievoi u doslidzhennia istorii hretskoi spilnoty Ukrainy u 1991–2009 rr. [Contribution of Nataliya Oleksiivna Terentyeva to the study of the history of Greek community of Ukraine in 1991–2009]. Kharkiv, Ukraine.

Morhun, A. (2016). Viina Rosii proty Ukrainy: tendentsii konfliktnoho dyskursu v suchasnykh ukrain-skykh ZMI [Russia's war against Ukraine: trends of conflict discourse in modern Ukrainian mass media]. *Naukovi zapysky Instytutu politychnykh i etnonatsionalnykh doslidzen im. I. Kurasa NAN Ukrainy – Scientific notes of the I. Kuras Institute of political and ethnonational studies NAS of Ukraine*, 3–4, P. 352–362.

Piskizhova, V. (2022). Do problemy zberezhenntia y populiaryzatsii kulturnoi (movnoi) spadshchyny nadazovskyykh hrekiv u nezalezhnii Ukraini [To the problem of preservation and popularization of the cultural (linguistic) heritage of Nadazov Greeks in independent Ukraine]. *Mizhnarodni zviiazky Ukrainy: naukovi poshuky i znakhidky – International relations of Ukraine: scientific searches and findings*, 31, P. 153–167.

Ponomarova, I. (2007). Hreky Pryazovia: etnonatsionalni protsesy v aspekty transformatsii tradytsiinoi kultury [Greeks of the Azov region: ethno-national processes in aspects of the transformation of traditional culture]. Kyiv, Ukraine.

Tomazov, V., Yas, O. (2013). Hretski storinky ukrainskoï istorii. Populiarnyi vyklad [Greek pages of Ukrainian history. Popular presentation]. Kyiv, Ukraine.

Treitiak, D. (2018). Hretska etnichna menshyna v Ukraini v 20–30-ti rr. XX st.: istoriohrafiiia problem [Greek ethnic minority in Ukraine in 20s–30s of the 20th c.: historiography of the problem]. *Hileia – Gilea*, 138 (1), P. 54–58.

Volonyts, V. (2007). Torhovelno-komertsiiina diialnist hrekiv-kuptsiv v Ukraini (ser. XVII – XIX st.) [Trade and commercial activity of Greek merchants in Ukraine (the mid-17th – 19th c.)]. Donetsk, Ukraine.

Zholob, M. (2013). Represii proty viruiuchykh ta dukhovenstva natsionalnykh menshyn Ukrainy: 30-i rr. XX st. [Repressions against believers and clergy of national minorities of Ukraine: 30s of the 20th c.]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadriv kultury i mystetstv – Bulletin of the National academy of managers of culture and arts*, 4, P. 264–269. Kyiv, Ukraine.

Zhurba, M. (2022). Etnonatsionalni ta mizhnatsionalni aspekty diialnosti hromadskykh obiednan ukrainskoho sela (20–30 rr. XX st.) [Ethnonational and international aspects of the activity of public associations of Ukrainian village (20–30s of the 20th c.)]. Kyiv, Ukraine.

Доценко Віктор Олегович – доктор історичних наук, професор кафедри всесвітньої історії та археології Українського державного університету ім. М. Драгоманова (Київ, Україна).

Dotsenko Victor – doctor of historical sciences, professor of the department of world history and archeology of M. Drahomanov Ukrainian state university (Kyiv, Ukraine).

E-mail: dozenkov@ukr.net

Виговський Микола Юрійович – доктор історичних наук, професор кафедри всесвітньої історії та археології Українського державного університету ім. М. Драгоманова (Київ, Україна).

Vyhovsky Mykola – doctor of historical sciences, professor of the department of world history and archeology of M. Drahomanov Ukrainian state university (Kyiv, Ukraine).

E-mail: zholobb@gmail.com

Жолоб Михайло Петрович – кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії та археології Українського державного університету ім. М. Драгоманова (Київ, Україна).

Zholob Mykhailo – candidate of historical sciences, associate professor of the department of world history and archeology of the M. Drahomanov Ukrainian state university (Kyiv, Ukraine).

E-mail: zholobb@gmail.com

GREEK ETHNIC MINORITY IN THE LATEST HISTORIOGRAPHICAL DISCOURSE

The article provides an overview of modern historiography devoted to various aspects of the existence of Greek ethnic minority in Ukraine. The peculiarities of periodization of the history of Greek ethnic minority are revealed, characteristic features of the latest historiography are determined, and the process of its formation is outlined. An overview of modern Hellenistic research by Ukrainian scientists is provided. The description of the most significant and meaningful Hellenistic studies that have been published in recent years is presented. Peculiarities of scientific studies of Ukrainian researchers, who covered various aspects of the history and activities of the Greeks on the territory of Ukraine in the most substantive and detailed way at different times, are revealed. The article also describes features of the modern concept of the study of Greek ethnic minority on the territory of Ukraine, indicates the need to carefully study the history of the minority for a deeper understanding of many aspects of its own history, which is especially relevant in our time, when Ukraine is faced with challenges and chooses the right to exist freely, without distortion stories. The article reveals how modern scientists, using the latest research methods, including interdisciplinary approaches, reveal specifics of the history and culture of Greek ethnic minority in Ukraine as accurately and comprehensively as possible.

The practical significance of this study is that its materials can be used in the process of preparing scientific materials about Greek ethnic minority and comprehensive materials devoted to the study of minorities in our country. The materials of the article can be used in writing articles, monographs, dissertation studies by scientists, teachers, private researchers, graduate students and students.

Key words: *Greek ethnic minority, historiography, Greeks of the Azov region, research, Hellenistics.*

Дата подання: 10 грудня 2023 р.

Дата затвердження до друку: 20 лютого 2024 р.

Цитування за ДСТУ 8302:2015

Доценко, В., Виговський, М., Жолоб, М. Грецька етнічна меншина в новітньому історіографічному дискурсі. *Сіверянський літопис*. 2024. № 1. С. 142–147. DOI: 10.58407/litopis.240114.

Цитування за стандартом APA

Dotsenko, V., Vyhovskiy, M., Zholob, M. (2024). Hretska etnichna menshyna v novitnomu istoriografichnomu diskursi [Greek ethnic minority in the latest historiographical discourse]. *Siverianskyi litopys – Siverian chronicle*, 1, P. 142–147. DOI: 10.58407/litopis.240114.

